

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. จากการที่ได้ทำการศึกษามาแล้วตั้งแต่บทที่ 2 ถึง 4 ข้างต้น พบว่าปัจจุบันการทำสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เนื่องจากทุกประเทศจะต้องมีการติดต่อซื้อขายสินค้ากันไม่ว่าจะในฐานะของผู้ขายหรือผู้ซื้อก็ตาม เมื่อเกิดสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศขึ้นแล้วย่อมก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาตามมาด้วย โดยสิทธิและหน้าที่ดังกล่าวคู่สัญญาซื้อขายอาจตกลงกันไว้ในสัญญาโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย หรือถ้าไม่ได้ตกลงกันไว้สิทธิหน้าที่ของคู่สัญญาก็ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่มีผลบังคับต่อสัญญานั้นโดยกฎหมายที่อาจมีผลบังคับเหนือสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ ได้แก่ กฎหมายภายในของประเทศคู่สัญญา อนุสัญญาระหว่างประเทศรวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีการค้าระหว่างประเทศ ถ้าคู่สัญญาได้ตกลงให้นำกฎหมายใดมาบังคับใช้กับสัญญาซื้อขายก็ให้เป็นไปตามที่ตกลงกันซึ่งเป็นไปตามหลักความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนา (freedom of contract) แต่ถ้าคู่สัญญาไม่ได้ตกลงกันให้นำกฎหมายใดมาบังคับใช้กับสัญญาแล้ว ถ้าเกิดข้อพิพาทขึ้นก็จะมีกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้องกับสัญญาดังกล่าวอย่างน้อย 2 ฉบับ คือ 1 กฎหมายของประเทศผู้ซื้อ และ 2 กฎหมายของประเทศผู้ขายซึ่งขึ้นอยู่กับว่าคู่สัญญาจะฟ้องร้องต่อศาลในประเทศใด และศาลของประเทศนั้นจะไปถูกกฎหมายขัดกันว่าชี้ไปให้ใช้กฎหมายภายในของประเทศใดบังคับใช้ต่อข้อพิพาทที่เกิดขึ้นตามสัญญาซื้อขายหรือจะนำอนุสัญญามาบังคับใช้ ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นภาคีของอนุสัญญาดังกล่าว ซึ่งคู่สัญญาแต่ละฝ่ายก็จะไม่ทราบแน่นอนถึงสิทธิและหน้าที่ของตนว่าจะมีอยู่อย่างไรถ้ากฎหมายที่นำมาบังคับใช้ไม่ใช้กฎหมายภายในของประเทศตน นอกจากนี้ยังพบว่าสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศเป็นสัญญาซึ่งเป็นแกนกลางหรือจุดที่ก่อให้เกิดสัญญาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัญญาทางการค้าระหว่างประเทศไม่ว่าจะเป็นสัญญาขนส่ง สัญญาประกันภัยและการชำระเงินระหว่างประเทศ ซึ่งสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศก็มีลักษณะคล้ายกับสัญญาซื้อขายภายในประเทศ เพียงแต่สัญญาซื้อขายระหว่างประเทศจะมีความสลับซับซ้อนมากกว่าสัญญาซื้อขายภายในประเทศ เพราะมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลที่อยู่ห่างกันโดยระยะทาง ห่างกันโดยพรมแดนทางการเมือง มีภาษาวัฒนธรรม และกฎหมายที่แตกต่างกันและยังต้องเกี่ยวข้องกับประเทศ รัฐบาลของประเทศที่เกี่ยวข้อง ระบบกฎหมายของประเทศคู่ธุรกิจและประเทศที่สาม หรือกฎหมายระหว่างประเทศอีกด้วย อย่างไรก็ตามสัญญาซื้อขายภายในประเทศและสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศมีลักษณะเหมือนกัน คือ มีคู่สัญญาสองฝ่าย คือ ผู้ซื้อและผู้ขาย โดยคู่สัญญามีคำเสนอสนองถูกต้องตรงกันโดยผู้ขายตกลงที่จะโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขายให้แก่ผู้ซื้อ และผู้ซื้อตกลงจะ

ใช้ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขาย โดยสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศเป็นสัญญาที่มีคู่สัญญาสองฝ่าย คือ ผู้ซื้อและผู้ขายซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่กันคนละประเทศ หรือมีสถานประกอบธุรกิจคนละประเทศโดยไม่คำนึงถึงสัญชาติของคู่สัญญาและประกอบด้วยกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

- 1) มีข้อเสนอคำสนองอยู่คนละประเทศโดยไม่มีการตกลงให้ขนส่งสินค้าจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง
- 2) มีข้อเสนอสนองอยู่ในประเทศเดียวกันแต่ในขณะที่ทำสัญญาซื้อขายกันนั้นสินค้าจะต้องอยู่ระหว่างการขนส่งหรือจะถูกขนส่งจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งหรือกำหนดให้มีการส่งมอบสินค้าไปยังอีกประเทศ
- 3) มีข้อเสนอคำสนองอยู่คนละประเทศ และในขณะที่ทำสัญญาซื้อขายกันนั้นสินค้าอยู่ระหว่างการขนส่งหรือจะถูกขนส่งจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง หรือคู่สัญญาได้กำหนดให้มีการส่งมอบสินค้าไปยังอีกประเทศ

2. เมื่อเกิดสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศแล้วก่อให้เกิดสิทธิหน้าที่ของคู่สัญญาตามมา ถ้าคู่สัญญาตกลงกำหนดสิทธิหน้าที่ไว้ในสัญญาอย่างไร สิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาก็ให้เป็นไปตามที่ตกลงกันแต่ถ้าคู่สัญญาไม่ได้ตกลงกันไว้ไม่ว่าโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย ก็ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่มีผลบังคับเหนือสัญญานั้น ซึ่งเมื่อเกิดสัญญาซื้อขายขึ้นแล้วผู้ขายมีหน้าที่ที่จะต้องส่งมอบสินค้าที่ซื้อขายให้กับผู้ซื้อ และผู้ซื้อมีหน้าที่ต้องรับมอบสินค้าและชำระราคาให้กับผู้ขาย ซึ่งประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่บังคับใช้กับการซื้อขายระหว่างประเทศเป็นการเฉพาะ ถ้าเกิดข้อพิพาทขึ้นเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศและในกรณีที่ต้องใช้กฎหมายภายในของประเทศมาปรับใช้กับข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ศาลก็จะนำกฎหมายซื้อขายภายในประเทศไทยมาบังคับใช้ โดยจะนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 เอกเทศสัญญา ลักษณะ 1 ซื้อขายมาปรับใช้กับข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ถ้าไม่มีบทบัญญัติในกฎหมายซื้อขายที่จะนำมาปรับใช้กับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นได้แล้ว ศาลก็อาจจะไปดูกฎหมายในเรื่องสัญญา เพราะสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา และศาลอาจนำกฎหมายในเรื่องนี้มาปรับใช้ได้ด้วย แต่ถ้าไม่มีบทบัญญัติใดๆแห่งกฎหมายตามตัวอักษรหรือตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้นๆ มาปรับกับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นได้แล้ว ให้วินิจฉัยคดีนั้นตามจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น ถ้าไม่มีจารีตประเพณีเช่นนั้น ให้วินิจฉัยคดีโดยอาศัยเทียบบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งและถ้าบทกฎหมายเช่นนั้นไม่มีด้วย ให้วินิจฉัยตามหลักกฎหมายทั่วไป ซึ่งก่อให้เกิดความไม่แน่นอนในการใช้กฎหมายได้

นอกจากนี้จากการศึกษาสิทธิและหน้าที่ของผู้ขายภายหลังเกิดสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศขึ้นแล้ว พบว่าทั้งกฎหมายของต่างประเทศ คือ อังกฤษและอเมริกา อนุสัญญา และกฎหมายไทย ผู้ขายมีหน้าที่ส่งมอบสินค้าที่ซื้อขายให้อยู่ในเงื้อมมือหรืออยู่ในความครอบครองของผู้ซื้อ โดยคู่สัญญาตกลงให้ส่งมอบสินค้า ณ ที่ใดก็ให้เป็นไปตามที่ตกลงกัน หรือตกลงให้นำ Incoterms มาเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาสำหรับการขนส่งสินค้า ซึ่งแต่ละเทอมใน Incoterms ได้กำหนดจุดที่ถือว่ามี การส่งมอบสินค้าแตกต่างกันไปตามเทอมที่ต่างกันก็ให้เป็นไปตามนั้น แต่ ถ้าไม่มีการตกลงให้นำ Incoterms มาเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา แต่ในสัญญามีเรื่องขนส่งสินค้า จุดที่ถือว่ามี การส่งมอบแล้ว คือ จุดที่ส่งมอบสินค้าให้กับผู้ขนส่งรายแรก แต่ถ้าสัญญาไม่ได้ระบุ สถานที่ในการส่งมอบและสัญญาซื้อขายก็ไม่เกี่ยวข้องกับ การขนส่งสินค้าแล้ว และสินค้าดังกล่าวเป็นสินค้าเฉพาะอย่าง ซึ่งเป็นที่รู้จักกันระหว่างคู่สัญญาในขณะที่ทำสัญญาซื้อขายว่าสินค้านั้น อยู่ ณ ที่ใดแล้วก็ให้ถือสถานที่นั้นเป็นสถานที่ส่งมอบ

อย่างไรก็ตามกฎหมายของอังกฤษ อเมริกา และอนุสัญญา ก็ได้บัญญัติในส่วนที่แตกต่างจากกฎหมายไทยในกรณีอื่น ๆ นอกเหนือจากกรณีดังกล่าวข้างต้นแล้ว คือ ในกรณีสัญญาซื้อขายไม่ได้ระบุสถานที่ในการส่งมอบและไม่เกี่ยวข้องกับ การขนส่งสินค้าและไม่ได้เป็นสินค้าเฉพาะอย่างแล้ว การส่งมอบสินค้านั้น คือ การจัดการให้สินค้าอยู่ในเงื้อมมือของผู้ซื้อ ณ สถานที่ประกอบธุรกิจของผู้ขายในเวลาที่ทำสัญญาซื้อขาย แต่กฎหมายไทยได้บัญญัติว่าถ้าไม่ใช่ทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง ต้องส่งมอบแก่ผู้ซื้อ ณ สถานที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาปัจจุบันของผู้ซื้อ นอกจากนี้ถ้าเกิดปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ในการส่งมอบแล้วมาตรา 368 แห่ง ป.พ.พ ให้ตีความตามความประสงค์ในทางสุจริตโดยพิเคราะห์ถึงปกติประเพณีประกอบด้วย นอกจากนี้ในอนุสัญญาได้กำหนดหน้าที่ที่ข้างเคียงของผู้ขายที่จะต้องกระทำเพื่อส่งมอบทรัพย์สินที่ซื้อขายและเรื่อง การส่งมอบเอกสารไว้ด้วยในข้อ 32 และ 34 ตามลำดับซึ่งกฎหมายของอังกฤษ อเมริกา และไทยไม่ได้บัญญัติในเรื่องหน้าที่ข้างเคียงดังกล่าวไว้ อย่างไรก็ตามในการทำสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศโดยปกติ จะมีการตกลงขนส่งสินค้าจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งซึ่งคู่สัญญามักตกลงให้นำ Incoterms มาเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา ซึ่งในเทอมแต่ละเทอมก็จะกำหนดหน้าที่ของคู่สัญญาแต่ละฝ่ายในการส่งมอบสินค้าและจัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่าถ้ามีการนำ Incoterms มาเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาแล้วก็ให้เป็นไปตามนั้น และถ้าคู่สัญญาฝ่ายใดไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของสัญญาก็ถือว่าคู่สัญญาฝ่ายนั้นผิดสัญญา

สิทธิของผู้ขายที่มีต่อผู้ซื้อภายหลังสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศเกิดขึ้นแล้ว คือ สิทธิที่จะได้รับชำระราคาซึ่งมาจากหลักสัญญาต่างตอบแทน คือ เมื่อผู้ขายปฏิบัติ การส่งมอบสินค้าที่ซื้อขายแล้ว ผู้ขายก็มีสิทธิได้รับชำระราคา แต่ไม่ให้ใช้ในกรณีที่หนี้ของอีกฝ่ายหนึ่งยังไม่ถึง

กำหนดชำระ จากการศึกษาพบว่าทั้งในกฎหมายต่างประเทศ คือ อังกฤษและอเมริกา
 อนุสัญญา และกฎหมายไทยได้บัญญัติไว้ในลักษณะทำนองเดียวกันตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น
 ซึ่งสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศมักมีข้อกำหนดเรื่องเวลาให้ชำระราคาและวิธีการชำระราคา
 กันไว้ ซึ่งในกรณีที่ตกลงให้ผู้ซื้อชำระราคาสินค้าโดยวิธีการเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตแล้ว ถือว่า
 เป็นหน้าที่ของผู้ซื้อจะต้องจัดหาเครดิตตามข้อสัญญาของสัญญาซื้อขายให้มีลักษณะตามที่ระบุ
 ในสัญญาซื้อขายโดยครบถ้วนเป็นเงื่อนไขที่ผู้ซื้อจะปฏิบัติก่อนหน้าที่ของผู้ขายที่จะต้องส่งมอบ
 สินค้า มิฉะนั้นผู้ขายไม่ผูกพันที่จะต้องส่งมอบสินค้าและถือว่าผู้ซื้อผิดสัญญาและถูกฟ้องเรียก
 ค่าเสียหายได้ อย่างไรก็ตามในอนุสัญญา กฎหมายของอังกฤษและอเมริกาได้กำหนดเพิ่มเติม
 จากกฎหมายไทยในส่วนสิทธิของผู้ซื้อที่จะตรวจสอบสินค้าก่อนชำระราคาสินค้าโดยกำหนดให้
 ผู้ซื้อไม่ผูกพันที่จะต้องชำระราคาจนกว่าจะได้มีการตรวจสอบสินค้าแล้ว เว้นแต่ขั้นตอนการส่งมอบ
 หรือการชำระราคาที่ได้ตกลงกันไว้ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ซื้อใช้สิทธิดังกล่าว หรือในกรณีที่อนุสัญญา
 ได้กำหนดหน้าที่ของผู้ซื้อที่จะต้องทำเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถที่จะชำระราคาได้ ซึ่งกฎหมายไทย
 ไม่ได้บัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้เพียงแต่บัญญัติเรื่องการตรวจสอบทรัพย์สินก่อนรับมอบ เว้นแต่จะ
 ตกลงกันเป็นอย่างอื่น ถ้าคู่สัญญาตกลงกันให้ผู้ซื้อชำระราคาก่อนการส่งมอบสินค้า ผู้ซื้อก็ไม่มี
 โอกาสตรวจสอบสินค้าได้ก่อนชำระราคา ซึ่งในส่วนนี้ผู้เขียนเห็นว่าถึงแม้ผู้ซื้อไม่มีโอกาสตรวจสอบ
 สินค้าก่อนการชำระราคาก็ตาม แต่ถ้าต่อมาผู้ขายส่งมอบสินค้าและสินค้าดังกล่าวไม่ตรงตามสัญญา
 หรือชำรุดบกพร่องหรือมีการรอนสิทธิโดยบุคคลที่สาม ผู้ซื้อก็สามารถปฏิเสธสินค้าโดยการ
 บอกปิดไม่รับสินค้าและเรียกค่าเสียหายจากผู้ขายได้ภายใต้เงื่อนไขตามหลักกฎหมายไทย
 นอกจากนี้ผู้ซื้อก็มีหน้าที่ที่จะต้องกระทำเพื่อให้สามารถชำระราคาให้กับผู้ขายได้อยู่แล้ว ถ้าผู้ขาย
 พร้อมจะส่งมอบสินค้าและไม่มีเงื่อนไขให้ชำระราคา

3. ในกรณีผู้ซื้อผิดสัญญาหรือไม่ปฏิบัติตามชำระหนี้ตามสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ
 ผู้ขายจะมีสิทธิประการใดบ้างต่อผู้ซื้อนั้น จากการศึกษาพบว่าในกรณีที่ผู้ซื้อผิดสัญญาโดยการ
 ไม่ปฏิบัติตามที่ตามสัญญา รวมถึงการไม่ชำระราคาด้วยซึ่งการไม่ชำระราคาในกรณีดังกล่าวอาจ
 มีกรณีที่ผู้ซื้อไม่สามารถชำระหนี้ได้ไม่ว่าด้วยเหตุใดๆในกรณีนี้ถึงกำหนดชำระ หรือในกรณีที่
 หนี้ยังไม่ถึงกำหนดชำระ แต่ผู้ซื้ออาจอยู่ในสถานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้ เช่น ตกเป็นผู้มีหนี้ล้น
 พันตัวถึงแม้จะยังไม่ตกเป็นบุคคลล้มละลายตามคำสั่งศาลก็ตาม หรือกรณีที่ข้อตกลงในสัญญา
 ซื้อขายกำหนดวิธีชำระเงินค่าสินค้าโดยวิธีการเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต และผู้ซื้อไม่ดำเนินการ
 เปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตภายในระยะเวลาที่ตกลงกันไว้ในสัญญาซื้อขายหรือผู้ซื้อได้ดำเนินการ
 ขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตต่อธนาคารเป็นที่เรียบร้อยแล้วแต่ธนาคารไม่ชำระหนี้ตามเลตเตอร์
 ออฟเครดิตไม่ว่าด้วยเหตุใดๆก็ตาม ซึ่งถือว่าผู้ซื้อผิดสัญญาแล้ว ผู้ขายมีสิทธิเลือกดำเนินการ

อย่างใดอย่างหนึ่งต่อผู้ซื้อดังต่อไปนี้ 1. สิทธิดำเนินการต่อตัวสินค้า 2. สิทธิฟ้องให้ผู้ชื้อชำระราคาสินค้า 3. สิทธิบอกเลิกสัญญา 4. สิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหาย

สิทธิดำเนินการต่อตัวสินค้า เป็นสิทธิที่ผู้ขายสามารถเอากับตัวสินค้าได้ทันทีโดยไม่ต้องรอดำเนินการทางกระบวนการยุติธรรมก่อนซึ่งสิทธินี้ให้หลักประกันแก่ผู้ขายมากกว่าสิทธิโดยทั่วไปที่จะฟ้องเรียกราคาสินค้าหรือค่าเสียหายอื่นๆ ซึ่งสิทธิดำเนินการต่อตัวสินค้านี้ยังสามารถแบ่งออกได้เป็น 1. สิทธิยึดหน่วง 2. สิทธิระงับการขนส่ง และ 3. สิทธิที่จะขายสินค้าต่อไป

สิทธิยึดหน่วงสินค้า จะเห็นว่ากฎหมายของอนุสัญญา กฎหมายของอังกฤษและอเมริกา รวมทั้งกฎหมายไทยให้สิทธิแก่ผู้ขายในการยึดหน่วงสินค้าได้ถ้าสินค้าที่ซื้อขายยังอยู่ในความครอบครองของผู้ขายโดยผู้ซื้อยังไม่ชำระราคาให้กับผู้ขายในกรณีไม่มีกำหนดเรื่องเงื่อนไขหรือเงื่อนไขในการชำระราคาไว้ ผู้ขายก็มีสิทธิยึดหน่วงสินค้าที่ซื้อขายไว้ได้จนกว่าจะได้รับชำระราคาจากผู้ซื้อ หรือในกรณีก่อนการส่งมอบสินค้าที่ขายหากปรากฏว่าผู้ซื้อตกเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือทำให้หลักประกันการใช้เงินนั้นเสื่อมเสียหรือลดน้อยลง ถึงแม้ในสัญญาจะกำหนดเงื่อนไขให้ใช้ราคาก็ตาม ผู้ขายมีสิทธิยึดหน่วงทรัพย์สินที่ขายได้ เว้นแต่ผู้ซื้อจะหาประกันที่สมควรมาให้ได้ หรือผู้ขายใช้สิทธิยึดหน่วงสินค้าที่ขายจนกว่าผู้ซื้อจะชำระราคา และถ้าสินค้าหลุดจากการครอบครองของผู้ขายแล้ว สิทธิยึดหน่วงก็จะระงับไปด้วย และจากการศึกษาต่อไปพบว่าการใช้สิทธิยึดหน่วงตามกฎหมายไทย ผู้ขายจะใช้สิทธิยึดหน่วงได้ในฐานะผู้ขายเท่านั้น ไม่สามารถยึดหน่วงได้ในฐานะอื่นหรือตัวแทนผู้อื่น ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายของอังกฤษ อเมริกา และอนุสัญญาซึ่งผู้ขายสามารถยึดหน่วงทรัพย์สินได้ไม่ว่าในฐานะผู้ขายหรือตัวแทนหรือผู้รักษาทรัพย์สินหรือผู้ครอบครองดูแลทรัพย์สินแทนผู้ซื้อ เพียงแต่ให้ทรัพย์สินที่ซื้อขายอยู่ในความครอบครองของผู้ขายหรือตัวแทนของผู้ขายก็เพียงพอซึ่งกฎหมายของต่างประเทศและอนุสัญญาจะให้อำนาจในการใช้สิทธิยึดหน่วงของผู้ขายมากกว่ากฎหมายไทย

สิทธิระงับการขนส่งเป็นสิทธิที่ผู้ขายสามารถสั่งให้ผู้ขนส่งงดการส่งของ หรือให้ส่งของกลับคืนมาหรือให้จัดการแก่ของนั้นเป็นประการอื่นได้ถึงแม้หนี้ยังไม่ถึงกำหนดชำระถ้าผู้ซื้อตกเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวซึ่งกฎหมายไทยบัญญัติแตกต่างจากกฎหมายต่างประเทศและอนุสัญญา โดยผู้ขายที่จะสามารถสั่งระงับการขนส่งได้จะต้องเป็นผู้ส่งหรือผู้ทรงใบตราส่งตามมาตรา 626 แห่ง ป.พ.พ หรือเป็นผู้ส่งซึ่งเป็นคู่สัญญากับผู้ขนส่งตามมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติการรับขนทางทะเล พ.ศ.2534 ซึ่งการซื้อขายระหว่างประเทศโดยส่วนมากจะมีการขนส่งสินค้าจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งและมักจะนำ Incoterms มาเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาซึ่งบางเทอมผู้ขายไม่ได้เป็นคู่สัญญากับผู้ขนส่ง เช่น Ex Works, FOB เป็นต้น บางเทอมผู้ขายเป็นคู่

สัญญากับผู้ขนส่ง เช่น CIF เป็นต้น ทำให้เกิดปัญหาได้ถ้าผู้ซื้อตกเป็นผู้มีหนี้สินล้มพันตัว และสินค้าอยู่ในระหว่างการขนส่ง แต่ผู้ขายไม่ได้เป็นคู่สัญญากับผู้ขนส่งหรือไม่ได้เป็นผู้ส่งหรือผู้ทรงใบตราส่ง ผู้ขายก็จะสั่งให้ผู้ขนส่งระงับการขนส่งไม่ได้ ซึ่งกฎหมายของต่างประเทศและอนุสัญญาไม่ได้จำกัดสิทธิของผู้ขายที่จะต้องเป็นผู้ส่งหรือผู้ทรงใบตราส่งหรือเป็นคู่สัญญากับผู้ขนส่งเท่านั้นที่จะใช้สิทธิระงับการขนส่งได้ เมื่อเป็นผู้ขายแล้วและผู้ซื้อตกเป็นผู้มีหนี้สินล้มพันตัวและสินค้าอยู่ในระหว่างการขนส่ง และผู้ขนส่งขนส่งในฐานะผู้ขนส่งไม่ใช่ในฐานะตัวแทนของผู้ซื้อแล้วผู้ขายย่อมใช้สิทธิระงับการขนส่งได้ โดยกฎหมายของอเมริกาได้บัญญัติเพิ่มเติมว่าต้องเป็นสินค้าจำนวนมากจึงจะระงับการขนส่งได้

สิทธิที่จะขายสินค้าต่อไปเป็นสิทธิภายหลังจากผู้ขายใช้สิทธิยึดหน่วงหรือระงับการขนส่งสินค้าหรือบอกเลิกสัญญาโดยผู้ขายสามารถขายสินค้าต่อไปได้ถ้าสินค้านั้นมีเหตุจำเป็น เช่น สินค้าเน่าเปื่อยง่าย หรือผู้ขายต้องการขายสินค้าต่อไปเพื่อเอาเงินที่ได้มาเป็นค่าสินค้าที่ผู้ซื้อไม่ยอมชำระให้กับผู้ขาย หรือผู้ซื้อไม่สามารถจะชำระราคาสินค้าให้กับผู้ขายได้ไม่ว่าด้วยเหตุใดๆก็ตามซึ่งตามกฎหมายอนุสัญญาและกฎหมายของต่างประเทศนั้นเมื่อผู้ขายใช้สิทธิยึดหน่วงสินค้าหรือระงับการขนส่งสินค้าผู้ขายจะขายสินค้านั้นต่อไปให้กับบุคคลอื่นหรือขายทอดตลาดก็ได้แต่ต้องแจ้งให้ผู้ซื้อมาชำระราคาสินค้าก่อนถ้าผู้ซื้อไม่มาชำระจะนำสินค้าดังกล่าวออกขายต่อโดยการขายทอดตลาดหรือขายต่อบุคคลภายนอกก็ได้ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายไทยในแง่ที่ว่าเมื่อผู้ขายใช้สิทธิยึดหน่วงหรือระงับการขนส่งแล้วถ้าผู้ขายประสงค์จะขายสินค้าต่อไปจะต้องขายทอดตลาด โดยแจ้งไปยังผู้ซื้อให้มาชำระราคาสินค้าถ้าไม่ชำระจะนำสินค้าออกขายทอดตลาด ซึ่งกรณีนี้ผู้เขียนเห็นว่าถ้ากรรมสิทธิ์ในสินค้ายังไม่โอนไปยังผู้ซื้อ ผู้ขายก็สามารถนำสินค้าที่ยึดหน่วงหรือระงับการขนส่งนั้นขายต่อบุคคลอื่นได้ โดยแจ้งไปยังผู้ซื้อให้มาชำระราคาสินค้าถ้าไม่ชำระภายในกำหนดให้สัญญาสิ้นสุดลงและจะนำสินค้าออกขายต่อบุคคลอื่น เท่ากับเป็นการเลิกสัญญากันโดยปริยาย และบุคคลภายนอกที่ซื้อสินค้าโดยเสียค่าตอบแทนและได้การครอบครองโดยสุจริตก็จะได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 1303 แห่ง ป.พ.พ ส่วนผู้ซื้อและผู้ขายเดิมก็จะกลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิม แต่ถ้าผู้ขายขายสินค้าต่อไปไม่ว่าจะขายทอดตลาดหรือขายต่อบุคคลอื่นถ้าได้เงินมาไม่พอกับความเสียหายที่เกิดจากการผิดสัญญาของผู้ซื้อ ผู้ขายก็ยังสามารถเรียกค่าเสียหายเพิ่มเติมได้ตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง

4. นอกจากการใช้สิทธิดำเนินการต่อตัวสินค้าแล้วผู้ขายยังสามารถใช้สิทธิดำเนินการอย่างอื่นต่อผู้ซื้อได้อีกไม่ว่าจะใช้สิทธิฟ้องให้ผู้ซื้อชำระราคาสินค้า หรือใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา หรือใช้สิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหายซึ่งผู้ขายอาจจะเลือกดำเนินการใช้สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งหรือจะใช้ประกอบกับสิทธิดำเนินการต่อตัวสินค้าหรือสิทธิประการอื่นก็ได้ ซึ่งการใช้สิทธิของผู้ขายก็

เพื่อให้ได้รับเงินเท่ากับจำนวนราคาสินค้าที่ขายให้กับผู้ซื้อและค่าสินไหมทดแทนความเสียหายที่เกิดกับผู้ขายอันเนื่องมาจากผู้ซื้อผิดสัญญา

จากการศึกษาพบว่าการใช้สิทธิของผู้ขายต่อผู้ซื้อนั้นในบางเรื่องกฎหมายไทยบัญญัติไว้แตกต่างจากอนุสัญญาและกฎหมายของต่างประเทศ แต่บางเรื่องบัญญัติให้สิทธิผู้ขายเหมือนอนุสัญญาและกฎหมายของต่างประเทศ เช่น กรณีผู้ขายใช้สิทธิฟ้องเรียกให้ผู้ซื้อชำระราคาสินค้าได้ต่อเมื่อกรรมสิทธิ์ในสินค้าโอนจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อแล้วซึ่งบัญญัติเหมือนกฎหมายอังกฤษ แต่กฎหมายอังกฤษยังได้บัญญัติข้อยกเว้นไว้ถึงแม้กรรมสิทธิ์ในสินค้ายังไม่โอนก็ฟ้องเรียกให้ชำระราคาได้ ถ้ามีการกำหนดวันชำระราคาสินค้าไว้แน่นอน ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายของอเมริกาและอนุสัญญาที่ผู้ขายสามารถฟ้องเรียกให้ผู้ซื้อชำระราคาได้ไม่ว่ากรรมสิทธิ์ในสินค้าจะโอนไปแล้วหรือไม่ก็ตาม หรือในกรณีที่กฎหมายไทยบัญญัติให้ผู้ขายที่ฟ้องเรียกให้ผู้ซื้อชำระราคาสินค้าแล้วยังมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยจากจำนวนราคาสินค้าและยังสามารถเรียกค่าเสียหายได้อีกด้วย ซึ่งอนุสัญญาและกฎหมายอเมริกาบัญญัติไว้เหมือนกฎหมายไทย แต่แตกต่างจากกฎหมายอังกฤษ คือ เมื่อผู้ขายฟ้องเรียกให้ชำระราคาสินค้าแล้วซึ่งถือเป็นการฟ้องให้ชำระเงินจึงไม่มีสิทธิได้รับดอกเบี้ยนับจากเวลาผิดนัดเว้นแต่จะกำหนดไว้แจ้งชัดในสัญญาหรือโดยพฤติการณ์จากการติดต่อระหว่างคู่สัญญาหรือจากประเพณีการค้า แต่ศาลอาจใช้ดุลพินิจกำหนดดอกเบี้ยได้ นอกจากนั้นผู้ขายไม่มีสิทธิได้รับค่าเสียหายพิเศษจากผู้ซื้อ แต่ผู้ขายอาจเรียกค่าใช้จ่ายตามสมควรที่เกิดขึ้นได้ หรือกรณีของการฟ้องร้องบังคับคดีตามกฎหมายไทยบัญญัติไว้การซื้อขายสำหรับทรัพย์สินที่มีมูลค่าตั้งแต่ 500 บาทขึ้นไป จะต้องมียุทธยานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดลงลายมือชื่อฝ่ายผู้ต้องรับผิดเป็นสำคัญ หรือได้วางประจำไว้ หรือได้ชำระหนี้บางส่วนจึงจะฟ้องร้องบังคับคดีกันได้ ถ้าไม่มีอย่างใดอย่างหนึ่ง สัญญาซื้อขายเกิดขึ้นแล้ว แต่จะฟ้องร้องบังคับคดีกันไม่ได้ ซึ่งกฎหมายของอเมริกาบัญญัติไว้ในลักษณะใกล้เคียงกับของไทย คือ ซื้อขายสังหาริมทรัพย์ที่มีมูลค่าตั้งแต่ US\$ 500 ขึ้นไป ต้องมีหนังสือหรือหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายผู้ต้องรับผิดหรือตัวแทนของฝ่ายนั้นเว้นแต่เป็นสินค้าที่ผลิตขึ้นมาเพื่อผู้ซื้อโดยเฉพาะและไม่เหมาะที่จะขายให้บุคคลอื่น ซึ่งแตกต่างจากอนุสัญญาและกฎหมายอังกฤษที่สัญญาซื้อขายสังหาริมทรัพย์ไม่จำเป็นต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือและไม่อยู่ภายใต้การบังคับใดๆในเรื่องแบบของสัญญาเมื่อเกิดการฟ้องร้องบังคับคดี ผู้ขายก็สามารถฟ้องร้องได้โดยสามารถพิสูจน์ด้วยพยานบุคคล ซึ่งอนุสัญญายังได้บัญญัติให้โทรพิมพ์และโทรเลขเป็นพยานหลักฐานในการฟ้องร้องบังคับคดีได้ด้วย ซึ่งเป็นการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนแน่นอนเพื่อป้องกันปัญหาโต้แย้งในเรื่องพยานเอกสาร

นอกจากนี้การใช้สิทธิของผู้ขายต่อผู้ซื้อนั้นในบางเรื่องกฎหมายไทยไม่ได้บัญญัติไว้ อย่างชัดเจนเหมือนอนุสัญญาและกฎหมายต่างประเทศแต่ก็สามารถนำบทบัญญัติในเรื่อง สัญญาและหนี้มาปรับใช้ได้เนื่องจากสัญญาซื้อขายเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาและหนี้และยังสามารถนำหลักกฎหมายทั่วไปในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาปรับใช้กับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นได้ด้วย แต่ทั้งนี้การใช้และการตีความกฎหมายและสัญญาที่เกี่ยวกับนิติสัมพันธ์ระหว่างคู่ กรณีที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายระหว่างประเทศนั้นจะต้องตีความไปตามความประสงค์ในทาง สุจริตโดยวิเคราะห์ปกติประเพณีที่ใช้ในทางการค้าด้วยตามมาตรา 368 แห่ง ป.พ.พ ทั้งนี้เพื่อ ให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่กรณีที่เกี่ยวข้อง

5. อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่าแม้บทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อาจนำมาปรับใช้กับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นอันเกี่ยวกับสิทธิของผู้ขายที่มีต่อผู้ซื้อในการซื้อขาย ระหว่างประเทศได้ แต่ก็ไม่สามารถนำมาปรับใช้ได้กับทุกปัญหา เมื่อไม่มีบทกฎหมายโดยเฉพาะ บางเรื่องที่จะยกมาปรับกับคดีได้ ให้วินิจฉัยไปตามหลักประเพณีที่ใช้ในการค้าและอาจถือเป็น คลองจารีตประเพณี ถ้าไม่มีจารีตประเพณีเช่นนั้นให้วินิจฉัยคดีเทียบกับหลักกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งและถ้าบทกฎหมายเช่นนั้นก็ไม่มี ให้วินิจฉัยตามหลักกฎหมายทั่วไปตามมาตรา 4 แห่ง ป.พ.พ ซึ่งการนำหลักประเพณีหรือหลักกฎหมายใกล้เคียงหรือหลักกฎหมายทั่วไปมาใช้ ในการพิจารณาคดีนั้นขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาลและการปรับใช้กฎหมายของนักกฎหมาย ซึ่งผู้ เขียนเห็นว่าไม่มีความแน่นอนและเป็นหลักประกันแก่คู่สัญญาที่เกี่ยวข้องในการซื้อขายระหว่าง ประเทศอย่างเพียงพอและอาจทำให้คู่สัญญาไม่มีความมั่นใจกับสิทธิของตนเองว่ามีอยู่แค่ไหน เพียงใด ถ้าต้องมีการนำกฎหมายของประเทศอื่นมาปรับใช้ซึ่งตนไม่รู้เกี่ยวกับกฎหมายของ ประเทศนั้น นอกจากนี้ผู้เขียนเห็นว่าในบางเรื่องกฎหมายไทยได้บัญญัติให้สิทธิแก่ผู้ขายที่มี ต่อผู้ซื้อนั้นน้อยกว่ากฎหมายต่างประเทศและอนุสัญญาจึงอาจก่อให้เกิดปัญหาบางประการต่อคู่ กรณีได้ ผู้เขียนจึงเห็นว่าประเทศไทยควรปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 เอกเทศสัญญา ลักษณะ 1 ซื้อขายโดยบัญญัติเพิ่มเติมในส่วนของสัญญาซื้อขายระหว่าง ประเทศไว้ โดยสามารถนำมาใช้ได้ทั้งซื้อขายภายในประเทศและซื้อขายระหว่างประเทศเพื่อให้ เป็นไปในแนวทางเดียวกันและให้สอดคล้อง กลมกลืน ผสมผสานกับกฎหมายของต่างประเทศ และอนุสัญญา นอกจากนี้ยังเป็นการยกระดับมาตรฐานประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของ ไทยให้มีความทันสมัยยิ่งขึ้นและทำให้คู่สัญญามั่นใจในสิทธิของตนมากขึ้นไม่ว่าจะใช้กฎหมาย ใดมาปรับใช้กับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นก็ตามและก่อให้เกิดความแน่นอนและเป็นธรรมแก่คู่สัญญาที่ เกี่ยวข้องอย่างกฎหมายของอังกฤษ 1979 Act และ UCC ของอเมริกาที่บัญญัติกฎหมายเพื่อ ให้ใช้ได้ทั้งการซื้อขายภายในประเทศและการซื้อขายระหว่างประเทศ ซึ่งประเด็นที่ควรมีการ แก้ไขปรับปรุงได้แก่

1) ควรบัญญัติคำนิยามของการซื้อขายระหว่างประเทศไว้โดยเฉพาะเพื่อให้เกิดความชัดเจนแน่นอนและเป็นการแบ่งให้เห็นลักษณะของการซื้อขายระหว่างประเทศและการซื้อขายภายในประเทศซึ่งลักษณะจะไม่เหมือนกันซึ่งสิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาในบางเรื่องต้องใช้ร่วมกันแต่ในบางเรื่องอาจต้องใช้แยกกันเนื่องจากสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศจะมีความยุ่งยากสลับซับซ้อนมากกว่าสัญญาซื้อขายภายในประเทศ

2) มาตรา 456 วรรคสอง แห่ง ป.พ.พ. เกี่ยวกับการฟ้องร้องบังคับคดีเมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นสำหรับการซื้อขายสังหาริมทรัพย์ที่มีมูลค่าตั้งแต่ 500 บาทขึ้นไปจะต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายผู้ต้องรับผิด หรือมีการวางประจำ หรือมีการชำระหนี้บางส่วนจึงจะสามารถฟ้องร้องต่อศาลได้ ซึ่งค่าของเงินในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปมาก และการทำสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศรวมทั้งสัญญาซื้อขายภายในประเทศจะมีการซื้อขายสินค้าที่มีมูลค่ามากกว่านี้ ส่วนการติดต่อสื่อสารเพื่อซื้อขายส่วนมากก็จะติดต่อกันทางเทเล็กซ์ โทรพิมพ์ และสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์อื่น เช่น E-Mail เป็นต้น ซึ่งน่าจะนำมาเป็นพยานเอกสารได้อย่างที่อนุสัญญาบัญญัติไว้โดยอาจตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงได้ ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่าเกี่ยวกับการซื้อขายระหว่างประเทศและการซื้อขายภายในประเทศไม่น่าจะนำหลักการมาตรา 456 วรรคสองมาใช้ ควรปล่อยให้เป็นที่การนำสืบพยานหลักฐานของคู่กรณีตามกฎหมายวิธีสบัญญัติ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง) แต่ถ้าหากจะนำมาใช้ควรจะกำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำให้สูงขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับการซื้อขายระหว่างประเทศ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงอัตราค่าขนส่งสินค้าและค่าเบี่ยงประกันที่จะต้องจ่ายด้วย นอกจากนี้หลักเกณฑ์การกำหนดให้ต้องทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรและลงลายมือชื่อฝ่ายผู้ต้องรับผิดเป็นสำคัญนั้นน่าจะหมายรวมถึงหลักฐานของสัญญาซื้อขายที่มีการติดต่อตกลงกันโดยการส่งข้อความผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย โดยสามารถนำไปใช้กับสัญญาซื้อขายภายในประเทศได้ด้วย

3) ในเรื่องของสิทธิยึดเหนี่ยว ควรบัญญัติให้สิทธิผู้ขายที่ยังคงครอบครองสินค้าอยู่ไม่ว่าในฐานะผู้ขายเองหรือในฐานะตัวแทนหรือผู้รักษาทรัพย์หรือผู้ครอบครองดูแลทรัพย์เพื่อผู้ซื้อสามารถใช้สิทธิยึดเหนี่ยวสินค้าไว้จนกว่าผู้ซื้อจะชำระราคาเหมือนที่อนุสัญญาและกฎหมายของต่างประเทศบัญญัติไว้ ไม่ใช่จะต้องยึดเหนี่ยวในฐานะผู้ขายเท่านั้นเนื่องจากอาจมีบางกรณีที่ผู้ขายครอบครองสินค้าเพื่อผู้ซื้อก็ได้ โดยสามารถนำไปใช้กับสัญญาซื้อขายภายในประเทศได้ด้วย

4) ในเรื่องการระงับการขนส่งซึ่งกฎหมายไทยไม่ได้มีการบัญญัติไว้ในส่วนของการซื้อขายแต่จะนำมาตรา 626 แห่ง ป.พ.พ มาปรับใช้ซึ่งการเป็นขนส่งทางบก ทางน้ำภายในประเทศ และขนส่งทางอากาศ และได้นำมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติการรับขนทางทะเล พ.ศ. 2534 มาปรับใช้ ซึ่งเป็นเรื่องการรับขนทางทะเลจากประเทศไทยไปอีกประเทศหนึ่งหรือจากประเทศหนึ่งมายังประเทศไทย ซึ่งผู้ขายที่จะระงับการขนส่งได้ต้องเป็นผู้ส่งหรือผู้ทรงใบตราหรือเป็นผู้ส่งที่เป็นคู่สัญญากับผู้ขนส่งจึงจะสั่งระงับการขนส่งได้ ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่าน่าจะมีการบัญญัติในเรื่องการใช้สิทธิระงับการขนส่งไว้เฉพาะในบทบัญญัติในส่วนของการซื้อขายเหมือนอย่างที่มีการบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิยึดหน่วงไว้และให้สิทธิผู้ขายในการระงับการขนส่งโดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้ขายต้องเป็นผู้ส่งหรือผู้ทรงใบตราส่งหรือเป็นคู่สัญญากับผู้ขนส่งหรือไม่ เนื่องจากในการทำสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศส่วนมากมีการนำ Incoterms มาเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาซึ่งใน Incoterms บางเงื่อนไข เช่น FOB ผู้ขายไม่ได้เป็นคู่สัญญากับผู้ขนส่ง เมื่อผู้ขายไม่ได้เป็นคู่สัญญากับผู้ขนส่งผู้ขายก็ไม่มีสิทธิระงับการขนส่ง ดังนั้นควรบัญญัติให้สิทธิผู้ขายระงับการขนส่งได้ถ้าผู้ขายไม่ได้รับชำระราคาจากผู้ซื้อเนื่องจากผู้ซื้อตกเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวและสินค้าอยู่ในระหว่างการขนส่งและผู้ขนส่งขนส่งในฐานะผู้ขนส่งไม่ใช่ในฐานะตัวแทนของผู้ซื้อ ถึงแม้ผู้ขายจะไม่ใช่ผู้ส่งหรือผู้ทรงใบตราส่งหรือคู่สัญญากับผู้ขนส่งก็ตาม

5) ในส่วนของการขายสินค้าต่อไปนั้น เมื่อผู้ขายยึดหน่วงสินค้าไว้หรือระงับการขนส่งแล้วและผู้ขายประสงค์จะขายสินค้าต่อหรือสินค้านั้นอาจนำไปขายได้ง่าย ควรบัญญัติให้สิทธิแก่ผู้ขายในการขายสินค้าต่อไปไม่ว่าโดยการขายทอดตลาดหรือขายให้กับบุคคลอื่นโดยจะต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ซื้อให้มาชำระราคาสินค้าภายในกำหนดมิฉะนั้นให้สัญญาซื้อขายสิ้นสุดลงและจะนำสินค้าออกขายทอดตลาดหรือขายต่อให้บุคคลอื่นเหมือนที่อนุสัญญาและกฎหมายต่างประเทศให้สิทธิผู้ขายไว้โดยไม่จำเป็นต้องขายทอดตลาดวิธีเดียว ซึ่งบุคคลภายนอกที่ซื้อจากขายทอดตลาดก็จะได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 1332 แห่งป.พ.พ. และบุคคลภายนอกที่ซื้อจากผู้ขายโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนก็จะได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 1303 แห่งป.พ.พ.